برای انتشار فوری

پرونده تاریخی شکنجه علیه پرویز ثابتی، مقام ارشد پیشین ایران، در دادگاه فدرال آمریکا به پیش می‌رود

حکم دادگاه، مانعی بزرگ را از پیش پای بازماندگان ایرانی شکنجه که در پی پاسخگویی و دادخواهی‌اند برمی‌دارد.

اورلاندو، فلوریدا، ۱۵ مهر ۱۴۰۵ (۷ اکتبر ۲۰۲۶) — دادگاه فدرال منطقه‌ای ایالات متحده در حوزه قضایی میانی فلوریدا، در یک دعوای حقوقی شاخص در زمینه شکنجه، درخواست پرویز ثابتی، از مقامات ارشد پیشین ساواک، برای رد دعوای مطرح‌شده علیه خود به استناد مرور زمان را نپذیرفت و بدین‌ترتیب راه را برای رسیدگی ماهوی به پرونده گشود.

این دعوا با عنوان *Doe I v. Sabeti* (جان دو ۱ علیه ثابتی) بر اساس قانون حمایت از قربانیان شکنجه (TVPA) از سوی سه تن از بازماندگان ایرانی شکنجه اقامه شده است که برای حفظ امنیت خود با نام مستعار «جان دو» در این پرونده حضور دارند. شاکیان مدعی‌اند که در دهه ۱۹۷۰ میلادی در چارچوب نظامی از سرکوب سیاسی بازداشت و شکنجه شده‌اند که ثابتی، در مقام معاون رئیس ساواک (سازمان اطلاعات و امنیت دوران شاه)، رئیس بخش امنیت داخلی ساواک و رئیس *کمیته مشترک ضدخرابکاری*، آن را طراحی، تأیید و بر آن نظارت کرده بود. وکالت شاکیان را مؤسسه حقوقی فولی هوگ (Foley Hoag LLP) و مرکز عدالت و پاسخگویی (CJA) بر عهده دارند.

ثابتی از دادگاه خواسته بود این دعوا را رد کند، با این استدلال که شاکیان دادخواست خود را ظرف مهلت دهساله مقرر در قانون حمایت از قربانیان شکنجه ثبت نکرده‌اند. شاکیان در مقابل استدلال کردند که چون به‌طور موجه نگران امنیت خود بودند و ثابتی تا سال ۲۰۲۳ محل اقامت و ردّ خود را پنهان کرده بود، مهلت مقرر در این قانون باید تمدید شود.

کلارت وارگاس، وکیل ارشد مرکز عدالت و پاسخگویی و وکیل شاکیان، گفت: «اگرچه متن کامل حکم دادگاه غیرعلنی است، تصمیم به ادامه رسیدگی به این پرونده، اصلی بنیادین را به رسمیت می‌شناسد: عاملان شکنجه نباید صرفاً به این دلیل از پاسخگویی بگریزند که بازماندگان ناگزیر بوده‌اند دهه‌ها در ترس و بی‌آنکه بتوانند به‌طور امن به فرد مسئول دسترسی یابند، زندگی کنند. موکلان ما بیش از ۵۰ سال است که بار این پیامدها را به دوش کشیده‌اند. امروز، آنان گامی مهم به عدالت نزدیک‌تر شده‌اند.»

این حکم یک مانع حقوقی تعیین‌کننده را از میان برمی‌دارد و سابقه‌ای مهم برای قربانیان سرکوب سیاسی در دوره‌های مختلف تاریخ ایران، چه در دوران شاه و چه در دوران جمهوری اسلامی کنونی، بر جای می‌گذارد.

اندرو لوونستین، شریک مؤسسه فولی هوگ، افزود: «شکنجه جرم است، چه در دوران شاه ارتکاب یافته باشد و چه در دوران جمهوری اسلامی. پاسخگویی نمی‌تواند گزینشی باشد. این پرونده برای بازماندگان نقض‌های حقوق بشری که امروز در ایران رخ می‌دهد پیامی قدرتمند دارد: عدالت ممکن است، حتی زمانی که دست‌نیافتنی به نظر برسد.»

کریستینا هیورئاس، رئیس گروه تخصصی امور سازمان ملل متحد در مؤسسه فولی هوگ، نیز گفت: «ادعاهای مطرح‌شده در این پرونده سزاوار شنیده شدن است. ما اکنون یک گام به ارائه شواهد شکنجه به دادگاه نزدیک‌تر شده‌ایم؛ گامی در ادامه تلاش‌های دیرینه موکلانمان برای پاسخگو کردن عاملان جنایاتی که علیه آنان صورت گرفته است.»

این تصمیم در زمانی صادر می‌شود که ایرانیان داخل و خارج از کشور با مسائل مربوط به عدالت انتقالی، پاسخگویی، و چگونگی مواجهه با دهه‌ها خشونت دولتی و نقض حقوق بشر دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

پاسخ پرسش‌های متداول را اینجا بخوانید.

تماس با رسانه‌ها: الا متیوز، ematthews@cja.org

درباره مرکز عدالت و پاسخگویی
مرکز عدالت و پاسخگویی (CJA) سازمانی بین‌المللی در حوزه حقوق بشر مستقر در سان‌فرانسیسکو است که با جوامع آسیب‌دیده از شکنجه، جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و دیگر موارد نقض جدی حقوق بشر همکاری می‌کند تا با بهره‌گیری از راهبردهای نوآورانه دادرسی و عدالت انتقالی، حقیقت، عدالت و جبران خسارت را پیگیری کند. CJA تاکنون پرونده‌هایی را با موفقیت علیه متهمانی چون فرمانده مسئول کشتار کلیسای لوتری در لیبریا، افسر نظامی مسئول ترور ویکتور خارا، فعال و خواننده شیلیایی، و حکومت اسد در سوریه به دلیل قتل هدفمند مری کلوین، خبرنگار جنگ، به پیش برده است.

درباره مؤسسه حقوقی فولی هوگ (Foley Hoag LLP)

فولی هوگ به داشتن یکی از باتجربه‌ترین بخش‌های دعاوی و داوری بین‌المللی در جهان و تعهدی عمیق به حقوق بشر بین‌الملل شناخته می‌شود. فعالیت‌های این مؤسسه در زمینه پاسخگویی در قبال نقض حقوق بشر شامل این موارد است: وکالت گامبیا در پرونده این کشور علیه میانمار درباره روهینگیا بر اساس کنوانسیون منع نسل‌کشی در دیوان بین‌المللی دادگستری؛ وکالت مدافعان حقوق بشر افغان در تلاش‌های مربوط به پاسخگو کردن رژیم طالبان؛ نمایندگی کشورهای در حال توسعه در رسیدگی‌های مربوط به نظر مشورتی درباره تغییرات اقلیمی در دیوان بین‌المللی دادگستری (ICJ) و دیوان بین‌المللی حقوق دریاها (ITLOS)؛ اقامه دعوا از جانب قربانیان بر اساس قانون دعاوی بیگانگان (Alien Tort Statute) و قانون حمایت از قربانیان شکنجه؛ و ارائه مشاوره به دولت‌های مستقل، سازمان‌های غیردولتی و دیگران از طریق گروه تخصصی امور سازمان ملل متحد. فولی هوگ از دیرباز شریک *رایگان (pro bono)* مرکز عدالت و پاسخگویی بوده، در چندین پرونده CJA به‌عنوان وکیل همکار حضور داشته و در سال ۲۰۲۴ جایزه «شریک در عدالت» CJA را به پاس برتری در حوزه حقوق بشر بین‌الملل دریافت کرده است. برای اطلاعات بیشتر به این نشانی مراجعه کنید: https://www.foleyhoag.com/home/